

D. O. M.

DE EXOSTOSI.

THÆSES

ANATOMICO - CHIRURGICÆ.

Quo vivimus motu, eodem continuò morimur; ad vitam enim moveri essentiale; hinc jugis illa partium deperditio, necessarium interitûs & ruinæ rudimentum. Ne mireris ergò quòd ex tenerrimis machinulis conflatus homo, tam citò fatiscat. Quantò autem facilior erit hæc ruina, si innatæ jungatur debilitati irruens sæva morborum cohors! Quid? si ipsa afficiantur ossa, totius ædificii fundamentum & basis? Hoc tamen non rarum, & morbus de quo agere hîc mens nobis est, *exostosis*, frequentiùs heu! ossa vel maxima invadit. Anteaquàm verò hanc describamus, pro vetusto scholarum more, partium quæ morbi sedes sunt, anatomica tractatio à nobis exponenda; de ossibus ergò generatìm dicendum.

EX ANATOMIA.

Partes corporis duriſſimæ ſenſûs expertes, fulciendis defendendisque mollibus deſtinatæ, ſunt oſſa, quorum externa configuratio primùm conſideranda, nempè ipſorum magnitudo, figura, partes, & color. In oſſium magnitudine horum longitudo, amplitudo, & ſpiſſitas attendendæ. Partes ſunt oſſis tres præcipuæ: ſcilicet corpus & extremitates.

Duplicis generis ſunt eminentiæ, quarum aliæ oſſis corpori continuæ ſunt; ita ut unam conſtituant partem, & *apophyſes* dicuntur; aliæ tanquam partes additæ & oſſis corpori accommodatæ haberi poſſunt, & vocantur *epiphyſes*: hæ verò plerùmque in infantibus ſolis perſpiciuntur; nam in ætate grandiori apophyſes fiunt. Sint in exemplum eminentiæ tres quæ in parte femoris ſuperiore adſunt, & quæ maceratione in aqua vel alio medio facilè in pueritiâ ſeparantur ab oſſis corpore, difficillimè verò disjunguntur in adulto.

Variis deſignantur nominibus tùm *apophyſes*, tùm *epiphyſes*, pro ipſarum figurâ, uſu, & ſitu. Undè relativè ad figuram *caput*, *collum tuberoſitas*, *coronoïdes*, *ſtyloïdes*, *maſtoïdes*, &c. relativè ad uſum *trochanter*, relativè ad ſitum *tranſverſæ*, *obliquæ* dicuntur. Communes uſus habent *apophyſes* & *epiphyſes*, qui ad oſſium articulos præcipuè pertinent, explicitâ magis extremitatum ſuperficie; ad muſculorum inſertionem præcipuè conferunt oſſium eminentiæ.

In duas claſſes dividuntur oſſium externæ cavitate, quarum aliæ articulationibus anſam præbent, aliæ nihil iis inſerviunt. Magnæ vel parvæ priores. Illæ *cotyloïdes* dicuntur, quales ſunt oſſium innominatorum cavitates. Hæ *glenoydes* dicuntur, quales ſunt ſcapularum cavitates. Innumera ſunt cavitatum nomina, quæ nullum pro articulationibus uſum habent: vocantur enim *fovea*, *ſinus*, *ſinuoſitas*, *ſciſſura*, *foramen*, *canalis*, *fiſſura*, &c. Pleræque illæ cavitates in uno oſſe inveniuntur: ſunt tamen aliæ quæ per plurium oſſium unionem efformantur: undè in communes & proprias diſtinguntur: communium

exemplum adeſt in orbitâ quæ ſeptem oſſibus componitur ; propriarum exemplum vide in coronalibus foveis oſſis coronalis.

Ad oſſium externam conformationem referuntur quoquè horum connexio, perioſteum, cartilagines, ligamenta, glandulæ mucilaginoſæ, & ſynovia. Cùm autem hîc longior foret harum partium deſcriptio, pro viribus cuique interroganti dabitur reſponſio.

Fibris componuntur oſſa, quarum intertextura tres efformat ſubſtantias, dictas, *aliam compactam*, aliam *cellularem* vel *ſpongioſam*, & tertiam *reticularem*. Extùs perſpicitur prima, dùm intùs cernitur ſecunda: ſunt etiam oſſa, ut ea quæ carpum & tarſum conſtituunt, ubi omnem ferè maſſam componit hæc ſubſtantia. In aliis oſſibus, cylindricis putà, ut femore, tibiâ &c. extremitates tantummodò occupat ſubſtantia cellularis, cùm horum oſſium partem mediam ſubſtantia compacta ferè omninò adſtruit. Lamellis hæc in ſeſe invicem incumbentibus efformatur: quæ quidem lamellæ in oſſibus per longum temporis intervallum aëris injuriis expoſitis facilè patent; ſicut & in oſſibus maceratis & in acido minerali copioſâ aquâ debilitato emollitis. Has inter ſe adhærere, mediante ſucco glutinoſo, cujus exiſtentia vix demonſtrari poteſt, huc uſque creditum fuit: *Gagliardus* autem putabat plurimis in locis diverſimodè has interrumpi parvis oſſiculis, vel clavis quibus inter ſe connectebantur: ſolus autem talem vidit diſpoſitionem; undè vix huic fides habenda. Veriſimiliùs quidem eſt lamellas inter ſe uniri fibris quæ ex unâ ad aliam tranſeunt; forſan etiam ab harum mutuo contactu pendet earumdem cohæſio: oſſium ſoliditas à ſubſtantiâ compactâ præcipuè oritur.

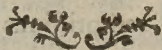
Oſſibus in longis, ut femore, humero, &c. pars media ſpiſſiſſimâ gaudet ſubſtantiâ compactâ; hanc verò poſteà eò uſque minuere obſervatione conſtat, ut in extremitatibus oſſis leviſſima ſit; quod provenire videtur à ſucceſſivâ lamellarum internarum ſeparatione, quæ diverſis modis incurvantur ad ſubſtantiam cellularem efformandam. Ea igitur ſola animadvertitur differentia inter ſubſtantias compactam & cellularem, quòd in hâc remotiſſimæ ſunt lamellæ, dùm in illa maximè proximæ ſunt, & per omnia ferè puncta ſeſe tangunt.

Rete quoddam efformat substantia reticularis, undè etiam huic nomen. Fibris componitur solitariis & vario sensu implicitis: plus minusve spissa est variis in ossibus, & in nonnullis, præcipuè in minimis, multam habet cum substantiâ cellulari analogiam: medullam sustinere & fulcire pro usu habet.

In maximas, mediocres, & minimas dividi possunt ossium internæ cavitates. Priores videas in ossium longorum parte mediâ, ut in femore, humero, tibiâ, &c. Mediocres, sunt cellulæ, hoc est, interstitia à substantiâ spongiosâ efformata: varias & magnitudinem & figuram habent hæ cavitates, & inter se communicant. Ad minimas cavitates referri possunt foramina & canales vasorum transitui inservientia, sicut & insensiles porositates quibus medullæ partes subtilissimæ ossium substantiam penetrant.

Parte ossium recentium in interiore perspicitur substantia mollis, *medulla* dicta in ossibus longis, ubi massam parte mediâ efformat, & *succus medullosus* in eorumdem ossium parte cellulari & in omnibus aliis ossibus. Magnam cum adipe similitudinem habet medulla: undè non sine ratione putant quidam harum usus ferè eosdem esse. Medulla enim per venas in sanguinis massam rediens, salium acrimoniam, sicut adeps, minuit: hujus pars subtilissima inter osseas fibras continuò sese insinuans, has suâ onctuositate emollit, magis flexibiles & submissas reddit, ideòque minùs fragiles. Plurimis comprobavit experimentis celeberrimus *Duverney* minimas medullæ concussiones maximè dolorificas sensationes excitare: quod certè ab ejus parte membranaceâ pendet, cùm plurimis nervis obruatur.

Omnes ossium recentiorum partes vasa sanguinea habent, quæ ad tres classes reduci possunt, quorum alia partes ossis externas percurrunt, alia in horum substantiam sese insinuant; ultima tandem usque ad cavitates internas penetrant. Hæc ad Anatomiam sufficiant; nunc ad Chirurgiam deveniamus.

EX CHIRURGIA.

Exostosis est tumor in ossis superficie natus, vel hujus corporis tumefactio, vividissimo in primordiis stipata dolore. Diversas quidem in classes distribui possent exostoses: nobis autem sufficit duas tantùm ponere præcipuas, quarum una *per infiltrationem*, & altera *per effusionem* dicuntur. Universalis vel particularis est prior, universalis, quandò totum os afficitur, particularis, quandò una tantùm hujus pars ægrotat. De posteriori exostosi eadem statui potest divisio. Ossa in quibus plerùmque universalis non est exostosis, sunt femur, humerus, tibia, peroneum, radius, cubitus, costæ, ossa innominata & ossa cranii. Sæpissimè è contrà universalis observatur exostosis in carpi, metacarpi, tarsi ossibus, in vertebris aliisque similibus.

Quàm maximè variæ sunt exostosium causæ: sunt enim quædam ictu, lapsu, vel alio exteriori obstaculo productæ: aliæ ab ipso sanguinis vitio, ut venereo, scorbutico, cancroso, &c. proveniunt. Osseas perspici supereminentias in fracturis propè collum rarum non est. Hæ verò à succis ossibus fractis suppeditatis non oriuntur; veniunt plerùmque à nimiâ & continuâ compressione in partes à spleniis vel ligaturis nimis strictis & durioribus exercitâ. Exostoses quoquè carnibus repletæ nonnunquàm inveniuntur, & in Magistri celeberrimi *Petiti* de ossium morbis tractatu talis adest observatio. Quæ ossa spongiosa & præcipuè epiphyses invadunt exostoses, eæ multò ampliores quàm aliæ superveniunt.

Diversa quoquè sunt hujus morbi signa: facilè certè distinguitur benigna exostosis, præsertim si à causâ externâ producta fuerit. Ictus enim hanc procreare potest, & tunc per se dolorifica non est, cutisque quâ involvitur nec tumet nec rubet. Ictus, lapsus, antiquum ulcus, œdematosa tumefactio, &c. antecedentia ferè semper sunt signa quæ exostosim à periostei vitio natam esse designant. Ulcera quoquè cum varicibus quæ in ossium viciniâ sedem habent os sæpissimè alterant. Aliarum exostosium signa, ut scorbuticarum, venerea-

rum, cùm ab horum vitiorum ſignis deſumantur, hîc locum invenire non poſſunt.

Exoſtoſes quæ poſt inciſiones & contuſiones in oſſibus superveniunt, multò minùs periculoſæ ſunt, quàm eæ quæ ulcerum, abſceſſuum criticorum, vel fracturarum ſequelæ ſunt. Omnium minimè malæ, benignæ exoſtoſes. Suam ſibimetipſi ſæpè conciliat medelam quæ in rachitide provenit exoſtoſis: lethifera verò eſt cancroſa, niſi totum auferatur membrum. Et in hoc etiam ultimo caſu funeſtiſſima nonnunquàm ſuperveniunt accidentia, præcipuè ſi morbificus humor labem ſuam in aliam partem depoſuerit.

Frequentiſſimi exoſtoſium exitus ſunt reſolutio, induratio, & ſuppuratio. Per putredinem & delitescentiam ſeſe terminare quoquè poſſe exoſtoſes jure ac meritò affirmari poteſt, cùm horum exituum nonnulla adſint exempla. Primus exitus, nempè reſolutio, benignior eſt & maximè *ſalutaris*, remediis ad antecedentem cauſam debellandam aptis cum ſucceſſu adhibitis. Quandò cutis quæ exoſtoſim inveſtit, rubeſcit & dolorem habet, hoc eſt ſignum ſuppurationem non procul abeſſe. Si mollis fiat tumor, ſi rubedo & dolor minores evadant, hoc eſt ſignum jam in exoſtoſi adeſſe ſuppurationem, & fluctuatio etiam tunc diſtinguitur, ſi intelligenti digito palpetur tumor. Extirpationem ſòlam indicat maligna exoſtoſis, præcipuè ſi incaſſùm adhibita fuerint omnia remedia ad cauſam internam radicitùs evellendam maximè opportuna. Morbus localis tunc tantummodò oppugnandus & operationibus debellandus Chirurgicis, quæ terebrâ, ſerrâ, ſcalpro, forfice, malléo, celebrantur: omnia quoquè in hoc caſu applicanda olea, extracta, tincturæ, & diſſolutiones quæ ad oſſium exfoliationem conciliandam in uſum vocantur.

Quandò ſuppurationis viam ſecuta eſt exoſtoſis, apertura puri ineunda uſquè ad locum ubì ſedem habet, ſivè in partibus mollibus, ſivè in oſſe ipſo. Quandò poſt longiorem per remediorum internorum uſum tractationem ſemper eadem eſt exoſtoſis, inciſio crucialis hanc ſuper celebranda, pars angulorum cutis abradenda,

& vulnus posteà ſicciter deligandum. Apparatus posterâ die extrahitur, & applicatur perforans terebra, quâ plurima profunda foramina efformantur, inter ſe ſatis proxima, & omnem qui auferri debet tumorem occupantia; tunc forfice inciſorio, juvante malleo plumbeo, illud omne quod perforante terebrâ trajectum fuit, abraditur. Ea eſt foraminum utilitas, quòd ab his debilitatum os, faciliùs ſecetur, nec periculum ſit illud in partes varias diſcedere. Si magnus ſit tumor, & forficis ac mallei ictus pluries ferendi, ad poſteram diem vel aliam operatio differenda. Cùm omnes partes vitioſæ ſublatæ fuerunt, ſicciter vulnus deligandum; &, ut celerior fiat posteà exfoliatio, ſuper ulcus diſſolutio mercurii ab aqua forti vel ſpiritu nitri compoſita applicatur. Cætera pro artis lege perficienda uſque ad perfectam ſanationem.

Tertio in actorum Academiæ Chirurgiæ volumine, curioſa & docta celeberrimi Magiſtri *Houſtet* diſſertatio legitur de oſſium cylindricorum exoſtoſibus, cum novæ exoſtoſis ſpeciei deſcriptione. Plurimæ in hâc diſſertatione relatæ obſervationes probare videntur hanc eſſe regulam generalem, nempè quoties in oſſium cylindricorum cavitatibus exceſſivè accumulati fuerunt oſſei ſucci, toties ſeſe diſtendere debere eaſdem cavitates, & os ad minùs volumen reduci. Nonnunquàm etiam rumpitur, dum reliquus canalis, in quo collecti non fuerunt ſucci vitioſi, naturalem figuram & magnitudinem conſervat. Sic in exoſtoſi femoris à Magiſtro *Trippier* coram Academiâ demonſtratâ, amborum pedum & magis circumferentiam præ ſe ferebat os. Per mediam partem ſecato tumore, ampla perſpiciebatur cavitas per femoris fibrarum expanſionem producta, & quinque circiter liquidi in hâc collecti pintas continens. Duæ ex hâc obſervatione & aliis ſpontè omiſſis, reſultant eliciendæ conſequentiæ quæ probant: 1°. Limphaticorum ſuccorum in oſſium cylindricorum cavitatem effuſionem. 2°. Eorumdem oſſium ſubſtantiæ expanſionem, quæ producitur à ſuccis è fibris oſſeis ruptis & diviſis diſtillantibus, in alterutrum membri latus creſcunt; & longum tantummodò poſt temporis intervallum, prout major ſit effuſio, os circumvolvere videtur

tumor ; atque etiam obſervatur multò magis in loco ubi incipit, quàm in omni alio, hunc prominere.

FINIS.

Has Theses, Deo juvante, & præſide M. Petro Sue *juniore, Artium & Chirurgiæ Magiſtro, Collegii Regii Chirurgiæ præfecto, Regiæ Chirurgiæ Academiæ Conſiliario, Anatomes & Chirurgiæ in Scholâ Practicâ antiquo Profeſſore, Societatis Regiæ Monſpelienſis Correſpondente, nec-non in generali Pariſienſi Præfecturâ Chirurgo ordinario; tueri conabitur* Joannes-Baptista Delort, *Burdigalus, Artium Liberalium Magiſter, & in almâ Burdigalenſi Facultate Medicinæ Doctor, Theſeos Auctor.*

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

Die Martis, vigeſimâ-quintâ menſis Octobris, Anno ſalutis 1774, *à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.*

PRO ACTU PUBLICO

ET

MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii Typographi, viâ Citharéâ, 1774.